

Asia: VN/12383/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ympäristöministeriö on julkaissut www-sivustollaan lausuntopyynnön luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi. Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää seuraavaa:

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maankäyttö- ja rakennuslakia. Lakiehdotus sisältää säännökset kolmesta erillisestä kokonaisuudesta. Ehdotetulla lailla pantaisiin osaltaan täytäntöön uudelleenlaaditun uusiutuvan energian direktiivi (RED II). RED II -direktiivin tavoitteena on edistää uusiutuvista energialähteistä peräisin olevaa energiankäyttöä.

Hallituksen esityksessä on suunniteltu asettaa uusiutuvan energian osuudelle 38 prosentin vähimmäisvaatimus rakennuksen laskennallisesta ostoenergiasta uudisrakentamisessa ja laajamittaisesti korjattaville rakennuksille silloin kun se on teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti toteutettavissa. Esityksen mukaan uudisrakentamiselle ja laajamittaisen korjaukselle asetetut vaatimukset johtavat siihen, että näissä tapauksissa rakennusluvan myöntämisen ehtona on se, ettei hankkeen pääasiallisena lämmönlähteenä ole fossiiliset polttoaineet.

Laskennallinen ostoenergia viittaa ympäristöministeriön asetukseen uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017), ja ympäristöministeriön asetukseen rakennuksen energiatodistuksesta (1048/2017) mukaiseen laskennalliseen ostoenergiiaan, ei toteutuneeseen kulutukseen.

Lähtökohtaisesti Energiavirasto näkee positiivisena toimenpiteet, joilla lisätään uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuutta rakennusosalalla. Energiavirasto kuitenkin huomauttaa, että tällä hetkellä uusiutuvan energian käyttöä rakennuksissa edistetään kustannustehokkaasti jo osana energiatehokkuusvaatimuksia nykyisillä uusiutuvaa energiaa suosivilla energiamuotojen kertoimilla.

117 I § 1 momentti

Energiavirasto toivoo 117 I §:n 1 momentissa mainittuja teknisiä, toiminnallisia ja taloudellisia ratkaisuja tarkennettavan. Tarkennukset ovat tarpeen silloin, kun tulkitaan, onko veloitetta tuohon 38 % osuuteen.

Energiavirasto huomauttaa, että 117 I §:n 1 momentissa käytetään termiä ”uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energia” kun taas 117 I §:n 3 momentissa, jossa termi on ilmeisesti tarkoitus määritellä, käytetäänkin ilmaisua ”uusiutuva energia”. Energiavirasto ehdottaa, että 117 I §:n 1 momentti muutetaan seuraavaan muotoon:

”Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että uudessa tai laajamittaisesti korjattavassa rakennuksessa energialaskennassa käytettävästä laskennallisesta ostoenergiasta vähintään 38 prosenttia on uusiutuvaa energiaa, jos se on teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti toteutettavissa. Uusiutuvan energian vaatimuksen täytyminen on osoitettava laskelmalla.”

117 I § 3 momentti

Energiavirasto toivoo, ettei sääntelyllä ohjata siihen, että esim. hiilineutraalit hukkalämmön lähteet jäisivät hyödyntämättä. Siksi Energiavirasto ehdottaa, että myös hukkalämpö ja -kylmä huomioitaisiin uusiutuvan energian maankäyttö- ja rakennuslain 117 I §:n 3 momentin määritelmässä. Hukkalämmön lisääminen määritelmään mahdollistaisi sen huomioimisen 38 %:n vähimmäisosuuden täyttymisessä. Tämä taas kannustaisi hyödyntämään muutoin käyttämättä jääviä hukkalämpöjä ja voisi mahdollistaa päästövähennyksiä sellaisissakin tilanteissa, joissa muut vaihtoehdot eivät olisi taloudellisesti perusteltavissa. Lisäksi RED II -direktiivin 15 artiklan kohta 4 edellyttää, että jäsenvaltioiden on sallittava mainittujen vähimmäistasojen saavuttaminen muun muassa tehokkaalla kaukolämmityksellä ja -jäähdytyksellä käyttäen merkittävää uusiutuvan energian ja hukkalämmön ja -kylmän osuutta. Tästä syystä Energiavirasto ehdottaa 3 momenttia muokattavan seuraavaan muotoon:

”Uusiutuvalla energialla tarkoitetaan uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) 3 §:n 4 kohdassa määriteltyä uusiutuvaa energiaa ja hukkalämpöä ja -kylmää.”

117 | § 5 momentti

Energiavirasto toteaa, että useilla kaukolämpöyhtiöillä on uusiutuvaan energiaan tai hukkalämpöön tai näiden kahden yhdistelmään perustuvia kaukolämpötuotteita. Uusiutuvien energialähteiden osuus kaukolämmön tuotannossa on tuotantoyksikkökohtaista.

Energiavirasto toteaa, että kaupunkien ja alueiden kokonaistarkastelu edistää parhaimmillaan hiilineutraaliustavoitetta nopeammin kuin yksittäisten kiinteistöjen optimointi erikseen. Sektori-integraation avulla voidaan vähentää päästöjä mahdollistaen samalla kestävän energijärjestelmän kehittämisen kokonaisuutena. Sektori-integraatio on parhaimmillaan kustannustehokas tapa hyödyntää eri sektorien ominaispiirteet, etenkin niiden joustavuus ristiin siten, että järjestelmässä käytetyn uusiutuvan energian osuus saadaan maksimoitua ja samalla pidettyä huoli toimitusvarmuudesta.

Energiavirasto näkee tärkeäksi, että tarkasteltavien energiamuotojen uusiutuvan osuuden lukuarvot määritellään läpinäkyvästi ja luotettavasti. Koska energijärjestelmät kehittyvät tällä hetkellä nopeasti, voivat valtioneuvoston asetuksella säädettävät lukuarvot vaatia asetuksen nopeaa päivittämistarvetta.

Energiavirasto toivoo, että asetusvalmistelu tehdään yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa ja sidosryhmien osallistuminen varmistetaan asettamalla asetusluonnos esimerkiksi julkisesti lausunnoille lausuntopalveluun.

117 | § 6 momentti

Teknisillä laskentasäännöillä voidaan vaikuttaa myös energiamuoto- ja lämmitystapavalintoihin, jotka ehkä poikkeaisivat nyt esitetystä vaikutusarviosta. Energiavirasto toivoo, että asetusvalmistelu tehdään yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa ja sidosryhmien osallistuminen varmistetaan asettamalla asetusluonnos esimerkiksi julkisesti lausunnoille lausuntopalveluun.

Euroopan unionin Energiatehokkuus ensin-periaatteen mukaisesti on tarkoituksenmukaista ja kustannustehokkaampaa harkita ensin rakennuksen energiatehokkuuden parantamista sekä kysyntäjoustoratkaisuja kuin investointeja energian tuotantoon. Energiavirasto toivoo, että periaate huomioidaan asetuksen valmistelussa. Energiavirasto painottaa, että erityisesti laajamittaisesti korjattavassa rakennuksessa korjaustoimenpiteiden sekä niiden tarkoituksenmukaisuuden arviointi tulee olla selkeää ja tasapuolista ja huomioida kustannusoptimaalisuuden lisäksi myös rakennuksen arvo ja sijainti -näkökohdat.

Sekki Tiina
Energiavirasto